

Jumalateenistus Nõos P, 05.02.23 kell 11.00, *Septuagesima*

Lektsioonid: 5Ms 7:6–8; Fl 3:7–14

Pihikõne: Lk 2:30

Jutlus: Mt 19:27–30

Laulud: 262 (1–5); 267 (1–3, 4); 217 (1–4); 277 (1–3)

Siis kostis Peetrus: „Vaata, meie oleme jätnud kõik maha ja järgnenud sulle. Mis siis meile saab?” Aga Jeesus ütles neile: „Tõesti, ma ütlen teile, kes olete mulle järgnenud, uuestisündimises, kui Inimese Poeg istub oma kirkuse troonile, istute ka teie kaheteistkümnele troonile Iisraeli kaheteistkümne suguharu üle kohut mõistma. Ja igaiüks, kes on jätnud maha majad või vennad või õed või isa või ema või lapsed või põllud minu nime pärast, saab nad tagasi sajakordselt ja pärib igavese elu. Aga paljud esimesed jäävad viimasteks ja viimased saavad esimesteks.

Kui uurida tänase, Mt-st pärineva kirjakohta konteksti, siis võib märgata, et Mt peatükkides 18–20 tegeldakse põhimõtteliselt ühe küsimusega: kuidas pääseda taevariiki ehk kuidas pärida igavest elu? Seesama küsimus on ju ka meie kirjakohta aluseks.

Meenutagem tänases jutluses, millised teemad selles kolmepeatükilises lõigus ette tulevad ja kuidas neis eeltoodud taevariiki pääsemise küsimusele vastatakse.

Alustaksin Jeesuse kõnega Mt 18:8: „Aga kui su käsi või su jalg ajab sind patustama, raiu ta ära ja heida minema!“ Küllap tuleb seda sõna mõista ülekantud tähenduses: kui miski meie elus, mis tundub meile hädavajalikuna, kisub meid patu poole, siis tuleb sellest loobuda, nii valus kui see ka poleks. Muidu taevariiki ei pääse!

Teiseks innustab Jeesus meid üheskoos palvetama. Mt 18:19: „Tõesti, taas ma ütlen teile, kui iganes maa peal kaks teie seast on ühel meelel mingi asja suhtes, mida nad iganes paluvad, siis nad saavad selle minu Isa käest, kes on taevas. Sest kus kaks või kolm on minu nimel koos, seal olen mina nende keskel.” Kui inimene palvetab üksi, siis on hästi. Aga kui nad palvetavad mitmekesi, siis pole neil Jeesuse nimel ükski asi võimatu. Ka see, et nad pääsevad taevariiki!

Kolmandaks ütleb Jeesus, et taevariiki pääsemiseks tuleb usuvennale andeks anda ja mitte sellest väsida. Peetrus küsib Mt 18:21: „Issand, kui mitu korda minu vend võib minu vastu patustada ja mul tuleb talle andeks anda? Kas aitab seitsmest korrast?” Mille peale Jeesus vastab: kasvõi seitsekümmend seitse korda pead sa talle andestama. Sest kui sina oma usuvennale andeks ei anna, miks peaks siis Jumal sinule su eksimused andeks andma? Oled ju Jumala ees samasugune patune nagu teisedki, ehkki sulle tundub võib-olla, et oled millegi poolest parem! Anna andeks, ja sa pääsed taevariiki!

Mt 19:3–12 toob Jeesus esile veelgi lähedasema inimestevahelise suhte kui kahe usuvenna või usuõe vahel: nimelt abielupari vahel. Ta ütleb Mt 19:9: „Kes iganes ajab minema oma naise muidu kui liiderdamise pärast ja abiellub teisega, rikub abielu ja kes abiellub minema aetud naisega, rikub abielu.“ Siit võiks järeldada, et kui usuvennad peavad üksteisele kasvõi 77 korda andeks andma, siis abielupaar kasvõi 770 korda, et nad, kui vähegi võimalik, kokku jääksid.

Selleks aga, et mitte keskenduda kristlikule abielueetikale (millest võib mõni teine kord kõndelda) ja mitte väita, et abielu kooshoidmine viib automaatselt taevariiki, rõhutaksin konteksti, mida Jeesus selle abielujutuga arvatavasti silmas peab: nimelt käskude täitmist. Kümnest Moosese käsust ainult üks, kuues kõlab: „Sa ei tohi abielu rikkuda!“ Kui püütakse pääseda taevariiki, siis on ka kõik ülejäänud käsud täitmist väärt!

Järgnevalt loeme aga Mt 19:16–26, kuidas ka kümne käsu pidamisest ei piisa. Rikas noormees, kes tuleb Jeesuse juurde küsimusega, kuidas saada igavest elu ehk pääseda taevariiki, väidab, et ta on Moosese kümnet käsku alati pidanud. Nagu teame, annab Jeesus talle konkreetse soovitusena, mida edasi teha: müügu ta oma varandus, andku raha vaestele ja järgigu Jeesust.

Seda aga noormees teha ei taha, sest tal on kahju oma varandusest loobuda. Nõnda sarnaneb siin Jeesuse õpetussõna sellega, mille esimesena välja tõime: igavesse elu pääsemisel takistab meid see, mida peame oma elu hädavajalikuks osaks, kuid mis kisub meid patu poole. Ja patt seisneb siin

selles, et varandus lahutab selle omaniku neist, kel varandust pole. Teisisõnu, varandus ei soosi ligimesearmastust.

Selle peale jääb Peetrus päris nõutuks. On ta ju kuulnud, et taevariiki ei pääse niisama lihtsalt: loobud oma harjumuspärastest ja sinu jaoks eluks hädavajalikest asjadest, palvetad, armastad oma usuvenda, pead Moosese kümmet käsku – ja ikka ei pääse taevariiki!

Seepärast ta küsib meie kirjakohas: „Vaata, meie oleme jätnud kõik maha ja järgnenud sulle. Mis siis meile saab?” Küllap mõtleb ta seda, et kas siis kõik need ohvrid, mille Jeesuse järgimine tema ja teiste Jeesuse jüngrite elus on kaasa toonud, on ikka piisavad, et taevariiki pääseda?

Mida ütleb Peetruse küsimuse peale Jeesus? Ta vastab paradoksiga.

Ühest külest ta julgustab neid, kes on oma maises elus Jeesuse pärast midagi maha jätnud: te pääsete kindlasti taevariiki! Teisest küljest aga lisab Jeesus siin mõistatuslikuna näiva mõtte: „Aga paljud esimesed jäävad viimasteks ja viimased saavad esimesteks.“ Selleks, et see mõte oleks kuulajale arusaadavam, lisab Jeesus siin meile hästi tuntud tähendamissõna viinamäe töötajast, keda majaisand palkab eri päevaaegadel viinamäele tööle.

Ma ei hakka seda tähendamissõna ümber jutustama, sest see on teile arvatavasti niigi tuntud. Võtan lihtsalt kokku, et Jeesus tahab selle tähendamissõnaga öelda järgmist: tublimad usklikud ärgu arvaku, et nad teistest kuidagi hõlpsamini taevariiki pääseksid! Selle vastusega ta juskui tõmbab Peetruse jalge alt ära „vaiba“, mille ta on hetk tagasi sinna ise laotanud.

Jeesus õpetabki oma jüngreid edasi. Mt 20:20–27 selgub, et tublidus taevariiki pääsemisel ei loe palju. Sest sellest tuleb rivaalitsemist ja näpuga näitamist teiste peale, kes justkui pole nii tublid. Ja Jeesus ütleb Mt 20:27j: „...ja kes iganes teie seas tahab olla esimene, olgu teie sulane, nii nagu Inimese Poeg ei ole tulnud, et lasta ennast teenida, vaid et ise teenida ja anda oma elu lunaks paljude eest!”

Seega on taevariiki pääsemise aluseks küll kõige selle tegemine, millest eelnevalt juttu oli – patule kihutavaist asjadest loobumine, hoolega palvetamine, Moosese käskude järgimine, ligimesearmastus, enda ristida laskmine ja Jeesuse järgimine –, kuid kõige tähtsam on olla isetu teenija, justnagu Jeesus seda oma inimlikus elus Jumala Pojana oli.

Mil viisil seda siis oma elus realiseerida? Siin sobib meenutada meie vaatlusaluse kolme peatüki, Mt 18–20 refrääni, mis kordub kaks korda ja mille eelnevas targu mainimata jätsin, et nüüd selle tähtsust rõhutada.

Mt 18:1–5 toob Jeesus jüngreile eeskujuks lapsed: „Tõesti, ma ütlen teile, kui te ei pöördu ega saa kui lapsed, ei pääse te taevariiki!“ Ja Mt 19:14 ütleb ta jälle: „Laske lapsed olla ja ärge keelake neid minu juurde tulemast, sest selliste päralt on taevariik!”

Nõnda siis soovitab Jeesus oma täiskasvanuist järgijail olla nagu lapsed. Lapsed on ju palju siiramad kui täiskasvanud: nad kiinduvad oma vanemaisse ilma eelarvamusteta. Lapsed ei püüa olla oma armastuses ema või isa vastu tublid, sest nad on lihtsalt oma vanemaisse kiindunud. Nad ei püüa oma vanemaile meelepärased olla selleks, et vanemad neid rohkem armastaksid, vaid nad teavad – vanemad armastavad neid niigi ega taha neile midagi halba. Nad ei püüa vanemate armastust ära teenida, sest see on nende arvates loomulik.

(Muidugi võib inimkonna patu tõttu olla ka lapsi, kes niimoodi ei mõtle, kuid küllap Jumal teab, et laste suhtumine Jumalasse on täiskasvanu omast igal juhul etem.)

Ja justkui Jeesuse laste-õppetunni näiteks toob evangelist Matteus meie vaadeldava kolmepeatükilise lõigu lõpus ära ühe tervendamislöö, kus Jeesus teeb nägijaks kaks pimedat. Võib-olla on see pimedate-lugu siin selleks, et näidata täiskasvanu võimet olla lapselik?

Need kaks pimedat on täiesti tähelepandamatud. Nägijaist rahvahulk tahab Jeeriko lähistel vaadelda Jeesust ja mitte kuulata mingite pimedate tüüpide kisa tee ääres. Nad on neid pimedaid küll ja küll näinud ning neist tüdinud: pimedad nad on ja pimedaks nad jäävad!

Niisiis peab rahvahulk neid pimedaid võrdseks lastega, keda kindlasti sealsamas rahvahulgas ringi jookseb ja kelle kisa keegi tõsiselt ei võta.

Pimedad kisendavadki nagu lapsed: „Halasta meie peale, Issand, Taaveti Poeg!” Nende palve on veendunud klammerdumine inimese külge, kelle käest soovitakse midagi saada. Justnagu laps mangub isalt või emalt poes mänguasja. Ta teab, et vanemad armastavad teda ja kasutab seda oma

soovi täideviimiseks, ilma et tal mingit õigust oleks seda mänguasja saada.

Vanemal hakkab lapsest hale ja nad ostavad talle selle mänguasja. Samamoodi hakkas Jeesusel hale neist pimedast ja ta tegi nad nägijaiks.

Niisiis võib eelneva kokku võtta nii: me pääsime taevariiki viimselt mitte oma usutegude tõttu, mida Mt peatükkide 18–20 alusel eelnevalt välja tõin, vaid Jumala halastuse tõttu. Kui Jumal näeb, et me tahame nagu lapsed tõepoolest üle kõige seda „mänguasja“, seda nägijaks saamist, seda pääsu taevariiki, siis ta halastab meie peale. Ehkki me pole seda mitte kuidagi ära teeninud.

Jääbki üle loota ja paluda, et Jumal kingiks meile seda lapselikku mangumise vaimu!

Aamen.